

hinc universo ex orbe catholico libri, de quibus aliqua suspicio suberat, ad Romanos Pontifices mittebantur, ut qui eorum judicio probati essent reciperentur, qui vero improbati ab omnium manibus eriperentur. Jam inde a saeculo tertio Dionysius Alexandrinus ad Dionysium Summum Pontificem libros quatuor misit, ut nosceret an recte de Trinitate scripsisset. Et Augustinus libros quatuor contra duas Pelagianorum litteras ad Bonifacium Pontificem misit, significans sese ea scripta mittere « non tam discenda quam examinanda, et ubi forsitan aliquid displicuerit, emendanda. » Libri Origenis ad Pontianum Pontificem, liber Pelagii ad Innocentium I, libri Priscillianistarum ad S. Leonem M. missi fuerunt, et eorumdem Pontificum judicio condemnati. Athanasius Presbyter ad Gregorium Magnum configuit ut suspicione haeresis se purgaret: Gregorius veritus, ne quid fraudis subasset, illius Episcopum Joannem Constantinopolitanum interrogandum censuit. Joannes autem se adversus Presbyterum commotum fuisse respondit, propterea quod apud eum codex inventus esset haeretica labe contaminatus, et codicem ipsum Gregorio recognoscendum misit: « quem quia, » inquit Pontifex ep. 66 lib. 6, « ad nos studuit pro satisfactione transmittere, priores ejus partes sollicita lectione percurrimus. Et quoniam manifesta in eo haereticae pravitatis venena reperimus, ne denuo debuisset legi vetuimus. » In quem locum Maurini: « Agnosce, » inquiunt « antiquam in Romanis Pontificibus libros aliquos prohibendi potestatem et consuetudinem, cui parere tenebantur etiam Orientalis Ecclesiae alumni, Constantinopolitano Patriarchae aut alteri alioquin subdit. »

« De jure et modo libros fidei et moribus noxios prohibendi » diligenter disseruit Jacobus Gretserus Operum tom 13: et Gabriel

Putherbeus in suo Theotimo, qui sunt « libri tres de expurgandis malis libris. » Franciscus Ant. Zacharia scripsit « Historiam polemicam de prohibitione librorum. » Vide etiam Johannes Devoti Inst. Canon. lib. 4 lit. 7.

§ 22.

DE JURE FERENDI LEGES.

Recta administratio Ecclesiae postulat, ut Ecclesiastica disciplina bene ordinata consistat, ubi collapsa sit instauretur, interdum etiam temporibus et locis accommodanda. Officium autem et jus ferendarum legum universalium de Ecclesiastica disciplina ad Romanum Pontificem pertinet, quia supremum Ecclesiae Caput est, cui « pascendi, regendi, et gubernandi universalem Ecclesiam a D. N. Jesu Christo plena potestas tradita fuit, » quae est Concilii Florentini definitio. Quomodo enim totius gregis Pastor reget, gubernabitque Ecclesiam, si jure ferendarum legum destituatur, ita ut nequeat jubere quae recta sunt, et prohibere contraria? Igitur ii, qui Primatum non modo honoris, sed verae jurisdictionis divinitus institutum agnoscunt (agnoscere autem debent qui catholici esse volunt), fateantur necesse est potestatem ferendarum legum ita Summorum Pontificum esse propriam, ut, ea sublata, Primatus etiam divinitus institutus evertatur.

De Constitutionibus, sive legibus Roman. Pontificum diximus etiam in Praenotionibus, itemque de earum promulgatione, acceptatione, neque non de Placito regio. Haec omnia huc quoque pertinent, et digna sunt quae ante oculos habeantur.

§ 23.

DE JURE TUENDI SACROS CANONES.

Ex cura totius Ecclesiae Petro ejusque Successoribus concreta oritur officium et jus naviter curandi, ut sacri Canones ab omnibus observentur. Hinc Bonifacius I ep. 5 ad Hilar. Arelat. ait : « Convenit Papas paternarum sanctionum diligentes esse custodes. » Romanis quidem Pontificibus perpetuo summae laudi datum est, quod sanctissimas Patrum regulas et ipsi coluerint summopere, et ab omnibus servandas diligentissime curaverint.

Huic juri cohaeret jus animadvertisendi in eos, qui contra fecerint. Sunt enim Romani Pontifices non modo sacrorum canonum custodes, sed etiam vindices. Quid nimirum ea cura prodesset sine *vi* ad coercendum idonea ? Quapropter Coelestinus I in epist. ad Episcopos per Apuliam et Calabriam : « Quisquis, » inquit, « conatus fuerit tentare prohibita, sentiat censuram Apostolicae Sedis minime defuturam. Quae enim sola admonitionis auctoritate non corrigimus, necesse est per severitatem congruentem regulis vindicemus. » Et Leo Magnus in epist. ad Episcopos per Campaniam, Picenum, et Tuscum haec habet : « Omnia decretalia constituta tam beatae memoriae Innocentii, quam omnium Decessorum nostrorum, quae de ecclesiasticis ordinibus, et canonum promulgata sunt disciplinis, ita a vestra dilectione custodiri debere mandamus, ut si quis in illa commiserit, veniam sibi deinceps noverit denegari. » Quis vero ignorat ea, quae contra Quarto-decimanos, Rebaptizantes, atque alios Ecclesia-

§ XXIII. DE JUR. TUENDI SACR. CANONES. 213

sticis legibus repugnantes a Victore, Stephano, caeterisque Pontificibus gesta sunt ? « Ille, Leo scilicet Pontifex Romanus, » ait Auctor Defens. Declarationis Cler. Gallic. in Collario ad calcem ejusdem operis, « latrocinalem Synodus valere non est passus : imperatoria potestate fretum Alexandrum Dioscorum fregit, ad instaurandam cognitionem Imperatorem perpulit. Chalcedonensis Synodi auctor, ac deinde executor ad constabiliendam communem Ecclesiae fidem invicta potentia stetit. Eadem exsequendi auctoritate freti Gelasius, ac deinde sequuti Romani Pontifices adversus Imperatores, ac Regiae urbis Antistites in Chalcedonensem Synodum rebellantes nulla nova Synodo indigere se professi, tanta egere confidentia tantoque *vi*, ut Imperatores, totamque orientalem Ecclesiam ad condemnandos perduelles sola jam Sedis Apostolicae auctoritate perpulerint, Constantinopolitani Praesules alta spirantes, et Principum gratia ferocientes, et a Nestorianis Acacianisque temporibus Ecclesiae graves, tanquam in schisma erupturos animo providerent, qua gravitate poterant, coercabant. Itaque eorum tanta vis fuit, ut Agapetus Papa exul et supplex Constantinopolitanum Praesulem (Anthimum) ad pristinam Trapezuntinam Sedem contra Canones dimissam amandaret ; ab hac quoque dejiceret, nisi rectam profiteretur fidem. »

Ex quibus satis superque repellitur eorum error, qui contendunt Summum Romanum Pontificem Sacrorum Canonum merum executorem esse : ideoque monere et hortari, sed nulla in contumaces, nisi in ipsis Canonibus sancta, poena animadvertere posse. Et hi quidem impetum faciunt in Primum jurisdictionis Sancto Petro ejusque Successoribus divinitus traditum, cum ab eo auferant coercendi Jus, sine quo omnis actus jurisdictionis contemni impune potest.

§ 24.

DE JURE DISPENSANDI SUPER GENERALIBUS ECCLESIAE LEGIBUS.

Generalis regula est, legis vinculum relaxari posse auctoritate eorum, qui aut legem condiderunt, aut parem cum iis potestatem tenent, ex notissimo juris axiomate « Cujus est legem condere ejus etiam est illius obligationem remittere. » Itaque Pontifex super omnibus ecclesiasticis legibus, et canonicibus quoque Conciliorum generalium ad disciplinam pertinentibus, dispensandi potestate potitur, utpote qui omnem jurisdictionem Ecclesiasticae, seu plenitudinem potestatis ab ipso Christo accepit. Ad hoc jus comprobandum potest argumentum etiam duci ab ipsa dispensationum necessitate. Enimvero ad spiritualem fidelium gubernationem, atque adeo ad ipsam Ecclesiastici regiminis rationem pertinet, ut in Ecclesia sit qui, necessitatis aut utilitatis causa intercedente, potestatem habeat legis relaxandae. Qui autem melius quam Pontifici eam potestatem tribuemus?

Huc accedit constans Ecclesiae Traditio. Patrum et Doctorum consensus, ac generalium Conciliorum testimonia, quibus haec Pontificis potestas comprobatur. Generalis Synodus VIII dispensationes alias non quidem largita est, sed a Romano Pontifice flagitavit: qua de re Natalis Alexander diss. de Photiano schismate § 22 haec habet: « Scripserunt etiam ad eumdem Pontificem (Hadrianum II) Basilius Augustus, et Ignatius Patriarcha, ejus Sanctitatem rogantes, ut de Lectoribus plurimis ordinatis a Photio sententiam diceret, de quibus non judicarat Synodus, an a Sacerdotii ordinatione in

§ XXIV. DE JUR. APPROB. ORDIN. REGUL. 215

perpetuum removendi essent, eisve gratiam faceret ob Ecclesiae necessitatem. Rogabant etiam, ut cum Theodoro Metropolita Cariae dispensaret, eique restitueret Episcopatum, quia multa pro Ignatio passus fuerat; nec defecerat ad Photium, nisi tormentis compulsus. Intercedebant denique pro Paulo Cartophylace, ut, concessa ipsi venia, posset ad Episcopatum promoveri. Magnificum sane pro Romani Pontificis Primitu testimonium, quod Synodus OEcumenica dispensationes a Summo Pontifice roget; eique, non aliis Patriarchis, potestatem a Christo concreditam agnoscat temperandi severitatem canonum, qui ab Ecclesia recepti sunt universa. » Ipsum Basileense Concilium, quod sane Romani Pontificis auctoritati minus favit, haec habet in epist. synodica: « Per Concilium autem statuta in nullo derogant potestati Summi Pontificis, quin pro tempore, loco, causisque, et personis, utilitate vel necessitate suadente, moderari dispensareque possit. » Quamobrem Auctor defensionis declarationis Cleri Gallicani part. 3 lib. 2 cap. 19 professus est: « Sedis Apostolicae dispensationes nemo catholicus, nemo veri regiminis sciens, aut rerum ecclesiasticarum gnarus abstulerit. »

Gerson, ait Febronius, eam dispensandi facultatem in Romano Pontifice « non videtur admittere. » Sed admittunt praestantissimi quique Theologi et Canonistae, admittunt quotquot in orbe sunt Catholicci, qui earum legum relaxationem ab uno Pontifice petunt, admittunt Concilia generalia. Num hi omnes et Gersoni et Febronio et eorum asseclis auctoritate non praestant?j

§ 25.

DE JURE APPROBANDI ORDINES REGULARES.

Quidam Doctores putant approbationem Ordinum Regula-

rium ad Pontificem pertinere ex jure tantum positivo, quatenus Concilia Lateranense IV et Lugdunense II decreverunt, ne deinceps sine Apostolicae Sedi approbatione nullus novus Ordo institueretur ob pericula et perturbationes, quae ex nimia Religionum frequentia oriri poterant (cap. fin. de relig. domibus, et cap. unic. eod. tit. in 6). Verum aliquae rationes proferri possunt, propter quas ea approbatio ad Summum Pontificem jure suo pertinere videatur. Primo quidem, quia hujusmodi jus ad rectam Ecclesiae administrationem conductit; haec autem administratio ad Summum Pontificem in primis pertinet; deinde vero quia, ut ait Sylvius in 2, 2 q. 186 art. 1, « majores causae, quae salutem animae tangunt, reservari solent Sedi Apostolicae; Religionum autem approbatio ad majores causas pertinet: quia denique absque approbatione Religiones neque securitatem haberent, neque immobilitatem; possent enim errores in statutis contineri, et facile possent Congregationes dissolvi. » Et sane « nec securitatem, » nec « immobilitatem » Congregationes religiosae olim habuerunt, dum monasteriorum conditores, pro suo quisque arbitrio, monasticam disciplinam temperabant: non securitatem, quia contingere poterat, ut regulae ad evangelicam perfectionem comparandam minus essent aptae et accommodatae: non immobilitatem, quia tot erant regulae, quot monasteria, et regulae ipsae passim mutatae, et plures non raro in eodem monasterio propositae. Approbatio igitur Summi Pontificis adeo necessaria habita est, ut sine ea nec Religiones, nec vota solemnia consistant.

Melchior Canus in docto et eleganti opere *de locis theologicis* lib. 5, cap. 5 scripserat: « Ordines vel probare, vel refellere, quoniam non e scientia id solum, sed etiam e prudentia pendet, non ad ea pertinet, in quibus Summus Pontifex errare nequit. » Cum

autem ea verba aliquibus Theologis et Canonistis plena inconsideratissimae temeritatis viderentur, quo sensu, eoque recto, intelligenda essent, Hyacinthus Serry « in Praefatione, » quam ante illud opus praemisit cap 11 demonstrare studuit. Confer itaque utrumque Auctorem.

§ 26.

DE JURE CANONIZANDI.

Duplex ratio est sacro et publico cultu eos prosequendi qui ob martyrium, aut eximiis virtutes magna cum sanctitatis fama obierunt, quarum altera *Beatificatio*, altera *Canonizatio* appellari consuevit. Gonzalez in cap. AUDIVIMUS de reliq. et venerat. Sanctorum: « *Canonizatio*, » inquit, « nunquam licuit Episcopis; *Beatificatio* vero primis Ecclesiae saeculis ab illis siebat. » Primis scilicet Ecclesiae saeculis Episcopi permittebant, ut alicui cultus et honor beatorum in suis pecularibus Dioecesibus exhiberetur. *Canonizatio* autem, qua decernitur aliquem in Ecclesia universa pio cultu et honore colendum esse, nunquam nisi auctoritate Romani Pontificis fieri potuit; quod idem Gonzalez citato loco sic explicat: « Cum Sanctus canonizatus proponatur ab omnibus fidelibus colendus, et nemo nisi Pontifex potest Santos canonizare. Accedit quod solemnis canonizatio est una de majoribus causis, quae inter christianos proponi potest, et per consequens ejus cognitio ad Pontificem spectat ex juribus adductis in cap. MAJORES de baptismo. Deinde quia miraculorum approbatio inter fidei quaestiones recensetur, sed quaestio fidei ad Pontificem referenda est, igitur tantum per Pontificem canonizatus publice venerari potest. » Hinc Henricus Pirrhing ad

eudem titulum Decretalium: « Ex quo, » inquit, » inferatur quod Episcopi non possunt canonizare etiam pro suis Dioecesibus tantum, imo nec Legatus a latere ne quidem ex speciali commissione Summi Pontificis, quia is non potest delegare alteri res fidei. »

Itaque jure et merito Alexander III, dum cap. AUDIVIMUS de relig. et venerat. Sanctorum his verbis usus est: « Etiamsi per eum miracula fierent, non liceret vobis ipsum pro Sancto absque auctoritate Romanae Ecclesiae publice venerari, » et Innocentius III eod. tit. « Reliquias de novo inventas nemo publice venerari praesumat, nisi prius auctoritate Romani Pontificis fuerint approbatae, jus canonizandi unius Apostolicae Sedis peculiare et proprium esse asseruerunt. An vero horum Pontificum ea mens fuerit, ut jus etiam beatificandi Apostolicae Sedi reservari voluerint, Doctores disputant. Papebrochius in Propyleo Maii dissert. 28 ait: « Neque tunc putaverunt Episcopi sublatam sibi facultatem circa inferioris ordinis cultum, quem Beatorum dicimus, modo ab Officio et Missa abstineretur. » Sed Urbanus VIII omnem dubitand rationem omnino sustulit, facultate etiam beatificandi plane aperteque Romanae Sedi reservata.

Quaestio est, an decreta canonizationum sint, ut aiunt, *infallibilia*; et in utramque partem multa disseruntur. Nobis satis erit verba S. Thomae QUONLIB. 9 art. 16 in medium proferre: « Certum est, » inquit, « quod judicium Ecclesiae universalis errare in iis, quae ad fidem pertinent, impossibile sit. In aliis vero sententiis, quae ad particularia facta pertinent, ut cum agitur de possessionibus, vel de criminibus, vel de hujusmodi, possibile est, judicium Ecclesiae errare propter falsos testes. Canonizatio vero Sanctorum medium est inter haec duo. Quia tamen honor, quem Sanctis exhibemus, quaedam professio fidei est, qua Sanctorum gloriam credimus, pie credendum est, quod neque etiam in his judicium Ecclesiae errare possit. » Et in responsione ad 2 inquit. « Divina

§ XXVII. DE JURE EPISCOPAT. ERIGENDORUM. 219

Providentia praeservat Ecclesiam, ne in talibus per fallibile testimoniun hominum falleatur. »

De toto hoc argumento vide Benedictum XIV « de Servorum Dei Beatificatione, et Beatorum Canonizatione. »

§ 27.

DE JURE EPISCOPATUUM ERIGENDORUM.

Novi Episcopatus eriguntur per Cathedrae Episcopalis institutionem, et per Territorii, seu Dioecesis circumscriptionem. Siquidem in loco apto, a quo Episcopatus nomen accipit, et unde Episcopus totam Dioecesim regit, Episcopalis Cathedra constituitur, ad eamque certum Territorium adjungitur, suisque finibus circumscribitur. Per hanc vero territorii, sive Dioecesis designationem atque circumscriptionem jurisdictione Episcoporum determinatur, ita quidem ut Episcopus ad Episcopalem Cathedram legitime evectus, mox Episcopalem jurisdictionem in fideles omnes, qui intra fines Dioecesis sunt, exercere possit, sed ultra eos fines ei progredi nunquam licet. Hinc Concilium Antiochen. can. 9 statuit, « Episcopum nihil agere debere, nisi ea tantum quae ad suam Dioecesim pertinent secundum antiquam a Patribus nostris regulam constitutam. » At vero antiqui Patres nostri eam regulam ab ipsis Apostolis acceperunt, quandoquidem Apostoli in fundandis Ecclesiis potestatem Episcoporum certis locorum limitibus coicerunt. Ita S. Paulus Timotheum Ephesi Episcopum fecit, Titum insulae Cretae, Dionysium Areopagitam Corinthi constituit Episcopos; ita S. Joannes Polycarpum Smyrnae dedit Episcopum, atque ita ab Apostolis jugiter factum est: quamobrem lib. « de unit. Eccles. » praeclare

scripsit S. Cyprianus: « Singulis Pastoribus portio gregis fuit adscripta, quam regat unusquisque et gubernet. »

Hoc loco quaeri solet, si Episcopus extra suam Dioecesim quidquam egerit, id eritne ratum et firmum? Jam vero videntur, utrum id quod egit, ad potestatem ordinis, an vero ad potestatem jurisdictionis pertineat. Si de potestate ordinis quaestio est, si ex. gr. Confirmationem, vel Sacramentum ordinis ministravit, dummodo materiam et formam adhibuerit, quam ex Christi institutione Ecclesia Catholica semper adhucuit, idque facere sibi proposuerit quod facit Ecclesia, minime dubitandum est, quin Sacramentum confecerit, ideo quod potestas ordinis, cum nec auferri unquam possit, nec amitti, uti perpetuo manet, sic perpetuo vim suam et efficaciam retinet; Episcopus tamen illicite egit, poenisque obnoxius est per canones constitutis, propterea quod in alienas oves contra Ecclesiae leges officium Pastoris sibi arrogavit. « Nulli Episcopo liceat, » decrevit Concil. Trident. sess. 6 de reform. cap. 5; « cuiusvis privilegii praetextu Pontificalia in alterius Dioecesi exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia, et in personas eidem Ordinario subjectas tantum, si secus factum fuerit, Episcopos ab exercitio ordinum sint ipso jure suspensi. »

Quod vero ad potestatem jurisdictionis attinet, cum ea profluat vel ex « publico munere » quocum conjuncta est, et « ordinaria » dicitur, vel ex alterius « delegatione » quae « delegata » vocatur, hinc manifestum est, Episcopum nulla jurisdictione praeditum in eos esse, qui neque ratione muneris Episcopalis, neque ratione delegationis ei subditi sunt, proindeque si quid egerit, omnia ab eo gesta ex defectu jurisdictionis non modo illicita habenda erunt, verum etiam nulla et irrita, idque in foro tum externo locum habet. Ad forum

internum spectat decretum Concil. Trident. sess. 14 cap. 7 de Sacramento Poenitentiae: « Quoniam natura et ratio iudicij illud exposcit, ut sententia in subditos duntaxat feratur, persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, et verissimum esse Synodus haec confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem. » Ad forum autem externum spectat ejusdem Concilii Tridentini decretum sess. 14 cap. 8 de reform. quo Praelati, etiam dignitate Episcopali praediti, vetantur contra Clericos sibi non subditos « quorumcumque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprii ipsorum Clericorum Episcopi, si apud Ecclesiam resederit, aut personae ab ipso Episcopo deputandae interventu procedere: alias processus, et inde secuta quaecumque viribus omnino careant. »

Verum ut eo unde discessimus, revertamur; quisnam erigendorum Episcopatum jus habeat dicendum est. Dicimus autem, et sine ulla dubitatione affirmamus, Ecclesiam eamque unam eo jure praeditam esse; idque manifestum est ex natura ipsius rei, quae tota spiritualis est, ideoque potestati solius Ecclesiae obnoxia; agitur enim de spirituali regime animarum, de portione gregis singulis Episcopis assignanda, de finibus spirituali eorumdem potestati constituendis, ut inter Ecclesiarum Rectores tum ordo, tum unitas servetur; idque facilis negotio tum ex facto Apostolorum, tum ex decretis Conciliorum, tum ex Apostolicis Constitutionibus, denique ex perpetua et generali totius Ecclesiae disciplina confirmatur.

Petrus De Marca de Concord. Sacerd. et Imp. lib. II cap. 9 quaestionem ponit, « an Principes potestate polleant novos Archiepiscopatus, aut Episcopatus instituere. » Qua de re priusquam respondeat, illud scite animadvertis, quod ubi pri-